

Gjykata dhe fëmija juaj:

kur mami dhe babi ndahen

fjalë dhe figura të thjeshta

Albanian

wake smith
Incorporating Benson Clegg
Solicitors

Barristers at **BankHouse**

Gjykata dhe fëmija juaj

kur mami dhe babi ndahen

fëmija

avokatja e babit

avokati i mamit

avokati në gjyq

Njerëzit

Këta janë njerëzit që dalin në broshurë.

mami

babi

ndërmjetësja

motra e mamit

shoqja e mamit

gjyshi i fëmijës

nëpunës 1 i CAFCASS

nëpunës 2 i CAFCASS

1. Kur dy njerëz bëhen me fëmijë dhe krijojnë një familje sëbashku, shpeshherë ata bashkëpunojnë si prindër për të rritur fëmijët.

2. Kur prindërit ndahen ngaqë nuk e duan më njëri-tjetrin ose nuk duan t'ia dijnë më për njëri-tjetrin, ata duhet të marrin vendime se ku do të banojnë fëmijët.

3. Disa prindër mund të vendosin se ku do të banojnë fëmijët si dhe sa kohë do të kalojnë me prindin tjetër.

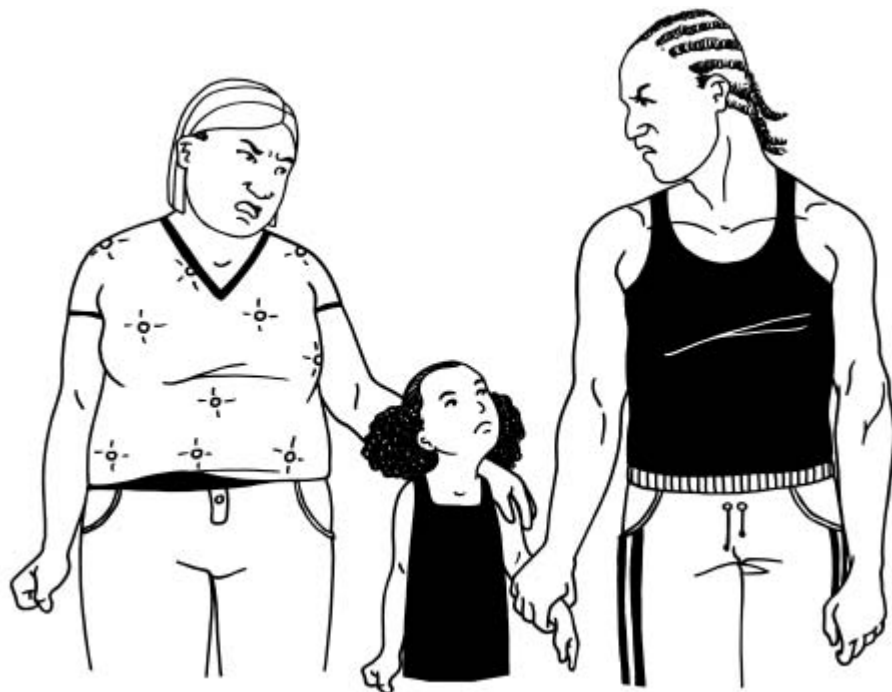
Rezidencë

4. Disaherë ne e quajmë marrëveshjen për banimin Rezidencë dhe marrëveshjen për kalimin e kohës Kontakt.

Kontakt

5. Disaherë prindërit nuk mund të bien decried për këto vendime, ndoshta ngaqë nuk po miqësohen shumë mirë pas ndarjes.

6. Ndoshta familjarët e tjerë mund të ndihmojnë t'i rregullojnë këto marrëveshje. Këta familjarë të tjerë dëshirojnë të vazhdojnë t'i shohin fëmijët.

7. Disaherë prindërit marrin ndihmë për këto vendime nga një person që quhet Ndërmjetës/e. Kjo ndodh kur prindërit pranojnë të takojnë Ndërmjetësen dhe përpiqen të arrijnë në një vendim të përbashkët për të mirën e fëmijëve të tyre. Ata mund të jenë në gjendje të bisedojnë me Ndërmjetësen për ato gjëra që i shqetësojnë lidhur me marrëveshjet për fëmijët.

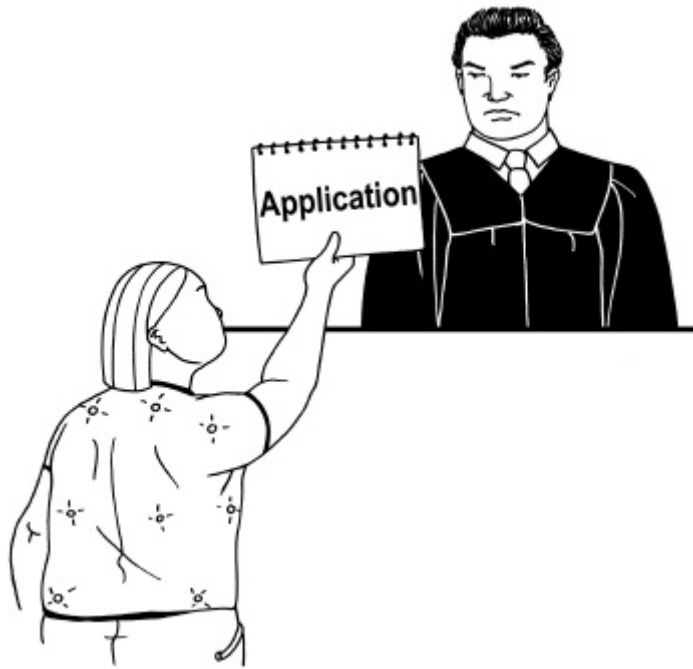
8. Disa prindër duhet të përdorin një gjykatë për të marrë vendime dhe disa herë një gjykatës duhet të dëgjojë se çfarë po thonë prindërit dhe të marrë një vendim se si prindërit do të bashkëpunojnë në përgjegjësinë e rritjes së fëmijëve të tyre.

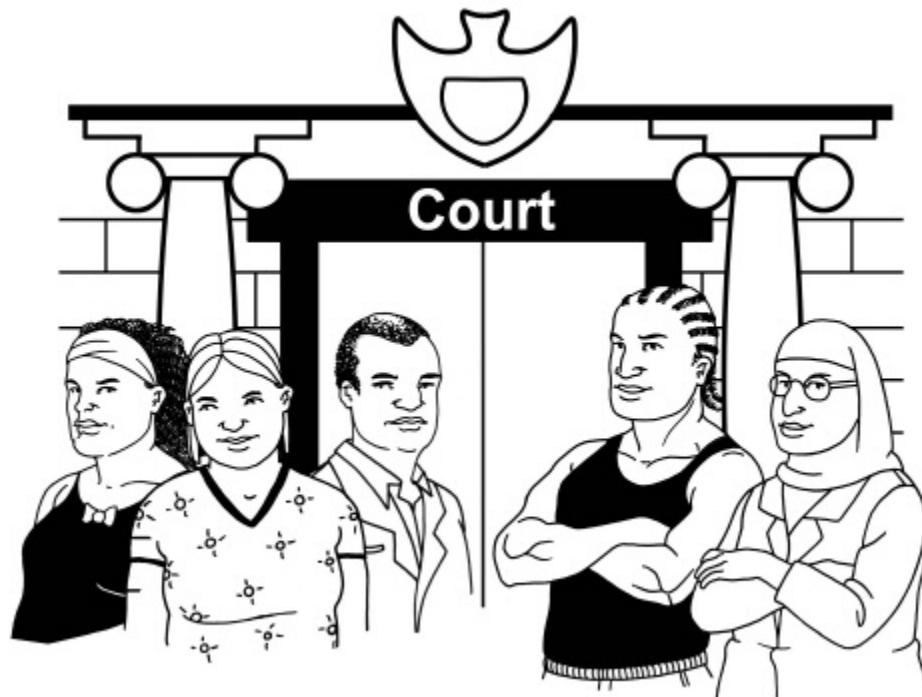
9. Prindërit që përdorin gjykatën mund të marrin ndihmë nga një avokat. Nuk jeni të detyruar të përdorni një avokat, por ndoshta këshilla për ato që ndodhin në gjykatë mund të jetë ndihmë për ju.

10. Është e lehtë të gjejsh një avokat. Ka emra avokatësh në Faqet e Verdha (Yellow Pages) ose mund të pyesni pranë një Zyre për Këshillimin e Qytetarëve (Citizens' Advice Bureau).

11. Një aplikim duhet bërë pranë gjykatës, që të tregoni çfarë besoni se duhet t'u ndodhë fëmijëve dhe përse dëshironi kështu. Zakonisht vetëm një nga prindërit paraqet aplikimin dhe tregon problemin. Të dy prindërit paraqiten në gjyq.

12. Pasi gjykata ka marrë aplikimin, lihet një datë që të dy prindërit të dalin në gjyq në përpjekje për të rregulluar punët. Do të shkoni në gjyq bashkë me avokatin tuaj dhe mund të merrni me vete dikë për t'ju mbështetur. Nëse merrni me vete një shok ose mbështetës ai mund të mos lejohet të hyjë bashkë me ju në sallën e gjykatës kur të shihni gjykatësin, por pyesni nëse lejohet.

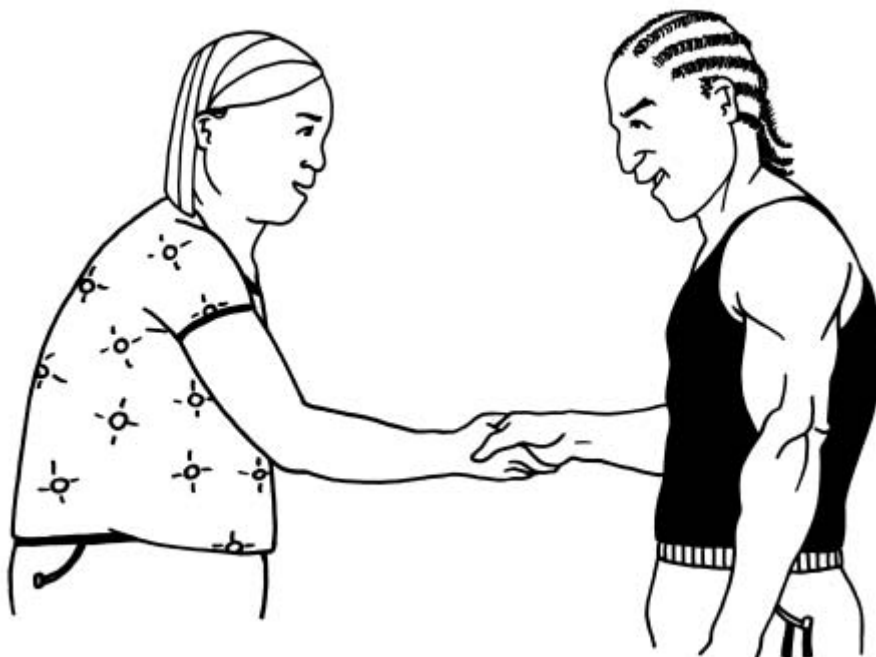
13. Kur të dilni në gjyq për herë të parë ka të ngjarë që do të takoni një nëpunës CAFCASS. Ky person është i caktuar të dëgjojë çfarë thotë secili prind se çfarë duhet t'u ndodhë fëmijëve. Nëpunësi CAFCASS mund të ofrojë ndonjë sugjerim se çfarë mund të bëjnë prindërit.

Ju nuk jeni të detyruar të takoni prindin tjetër kur shihni nëpunësin CAFCASS, por disa herë është e dobishme që mami dhe babi të takohen në të njëjtën dhomë për të diskutuar çështjet bashkë me nëpunësin CAFCASS. Nëpunësi CAFCASS nuk merr vendime.

14. Do të jetë edhe një gjykatës i pranishëm në një dhomë tjetër i cili do të dijë se çfarë kërkojnë prindërit. Gjykatësi do të dëgjojë ato që nëpunësi CAFCASS ka dëgjuar nga prindërit edhe mund të ofrojë disa sugjerime për zgjidhjen e problemit.

15. Në qoftë se mami dhe babi mund të bien dakord atëherë gjykatësi do të lëshojë një Urdhër për të hedhur marrëveshjen në shkrim. Nëse mami dhe babi nuk duan që të lëshohet një Urdhër ngaqë besojnë se marrëveshja do të punojë pa Urdhër, atëherë gjykatësi ka të ngjarë të pajtohet e të mos lëshojë një Urdhër.

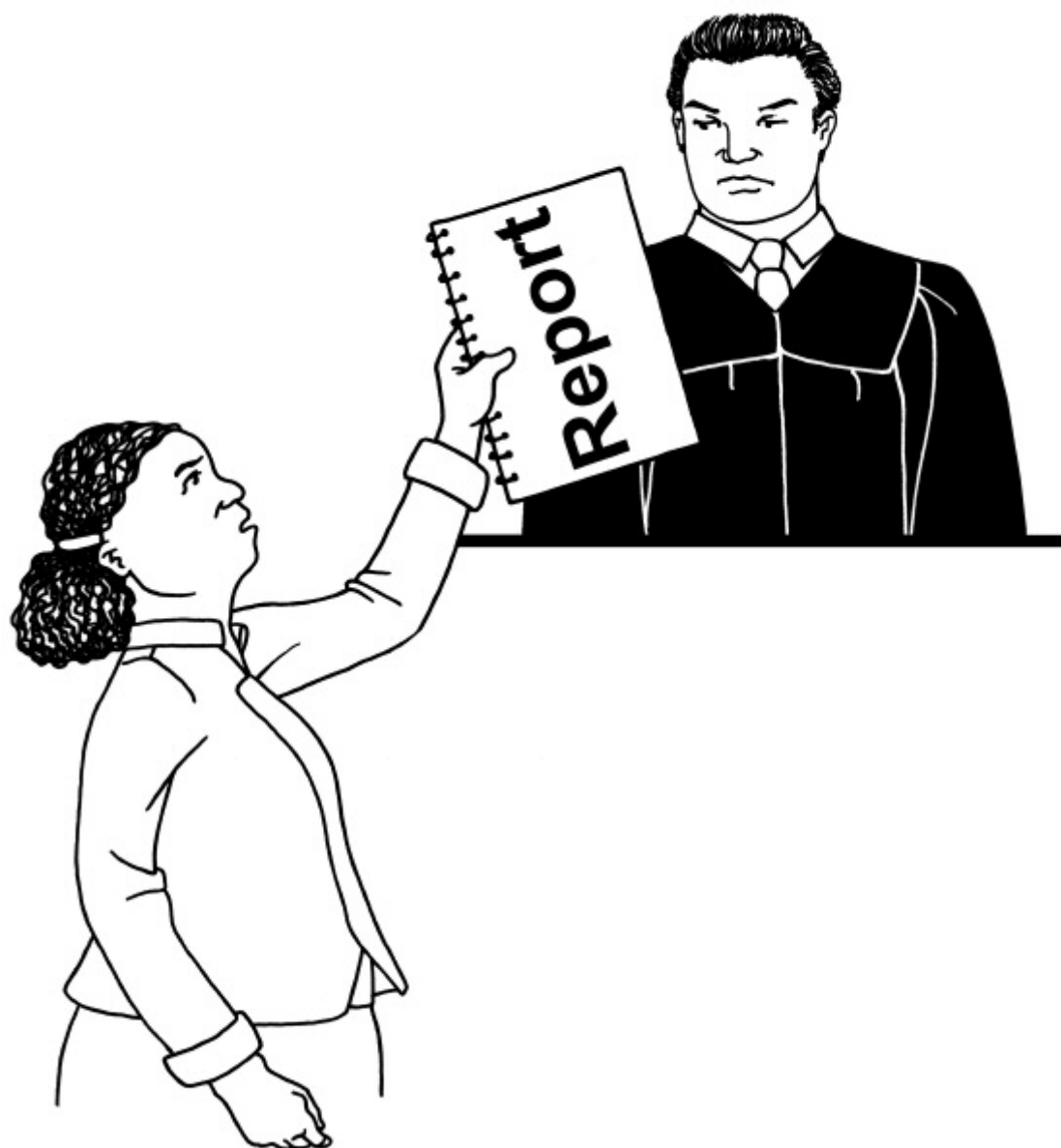
16. Nëse mami dhe babi akoma nuk mund të bien dakord për atë që duhet të ndodhë, atëherë nëpunësi CAFCASS do të hedhë në shkrim hollësitë e mamin dhe babit dhe do t'i kërkojë një nëpunëseje tjetër CAFCASS të takojë mamin dhe babin.

17. Kjo nëpunëse CAFCASS do të vijë të takojë mamin dhe babin, veç e veç. Ajo do të kërkojë të shohë fëmijët bashkë me mamin dhe bashkë me babin.

18. Ajo do të lidhet me shkollën ose kopshtin që fëmijët vazhdojnë dhe mund të bisedojë me dikë si p.sh. vizituesja shëndetësore. Nëpunësja CAFCASS mund të bisedojë edhe me familjarë të tjerë si p.sh. gjyshja ose gjyshi.

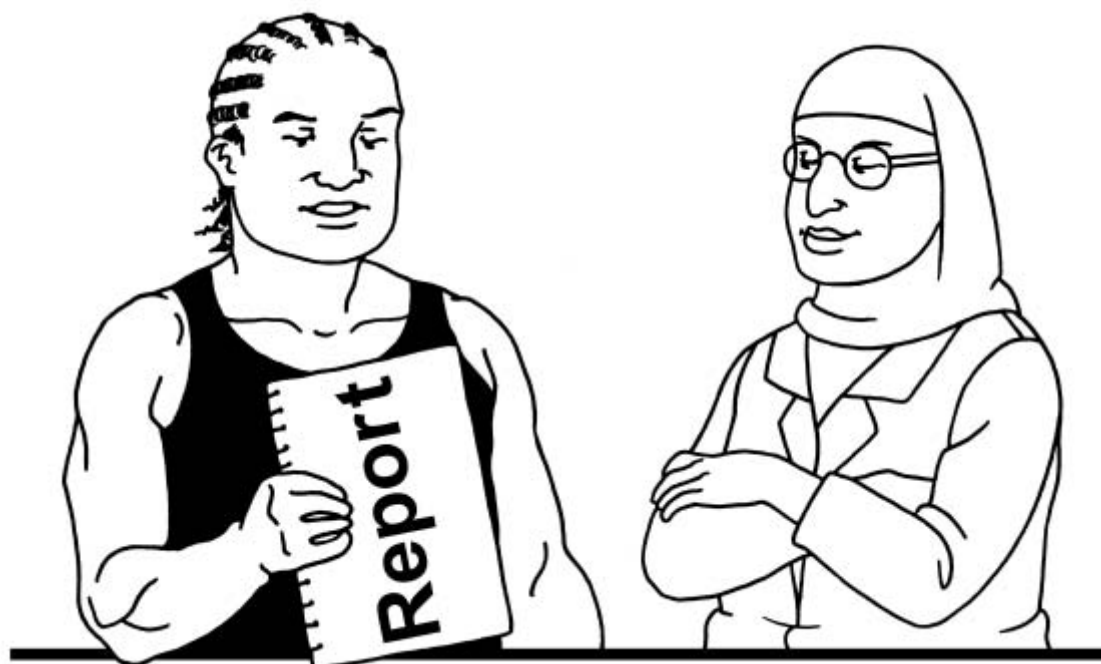

19. Atëherë nëpunësja CAFCASS do të shkruajë një relacion. Relacioni ka për t'i treguar gjykatësit çfarë beson nëpunësja CAFCASS se është zgjidhja e problemit të mamit dhe babit lidhur me marrëveshjet për fëmijët.

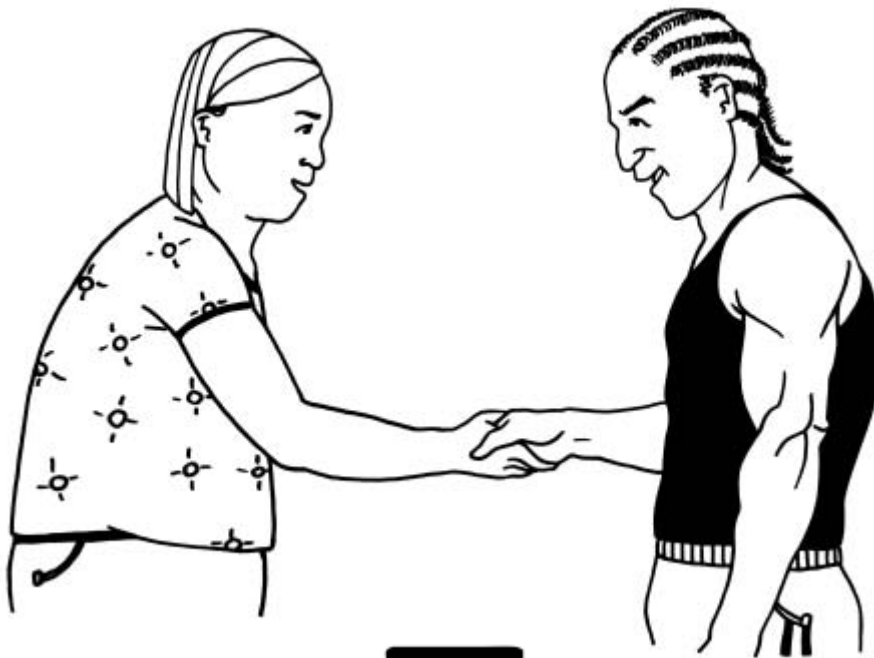

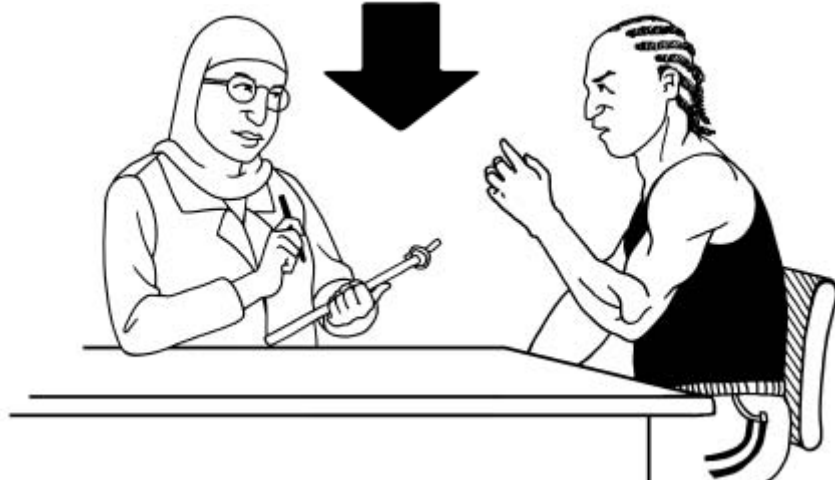
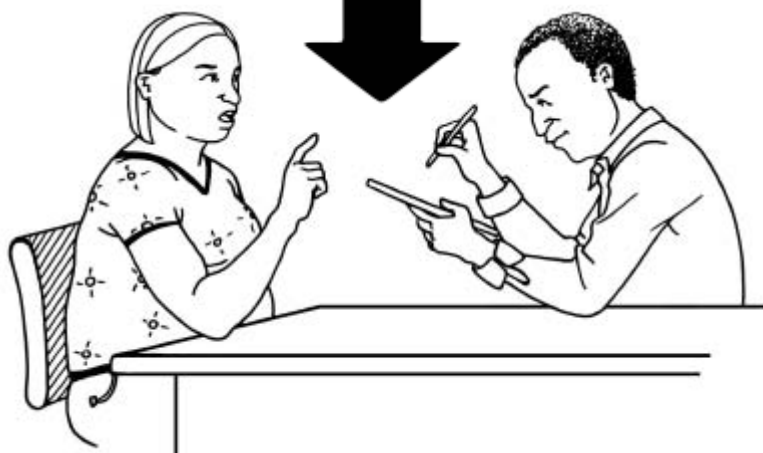
20. Relacionit mund t'i duhen deri 14 javë për t'u përgatitur. Pastaj mami dhe babi do të kthehen në gjyq bashkë me avokatët e tyre për të parë nëse tani janë në gjendje të arrijnë në një marrëveshje për të mirën e fëmijëve.

21. Para se të dalin në gjyq, secili nga prindërit do të kenë mundësi të lexojnë Relacionin bashkë me avokatin dhe të kuptojë çfarë thotë dhe çfarë sugjeron se duhet të ndodhë më pas.

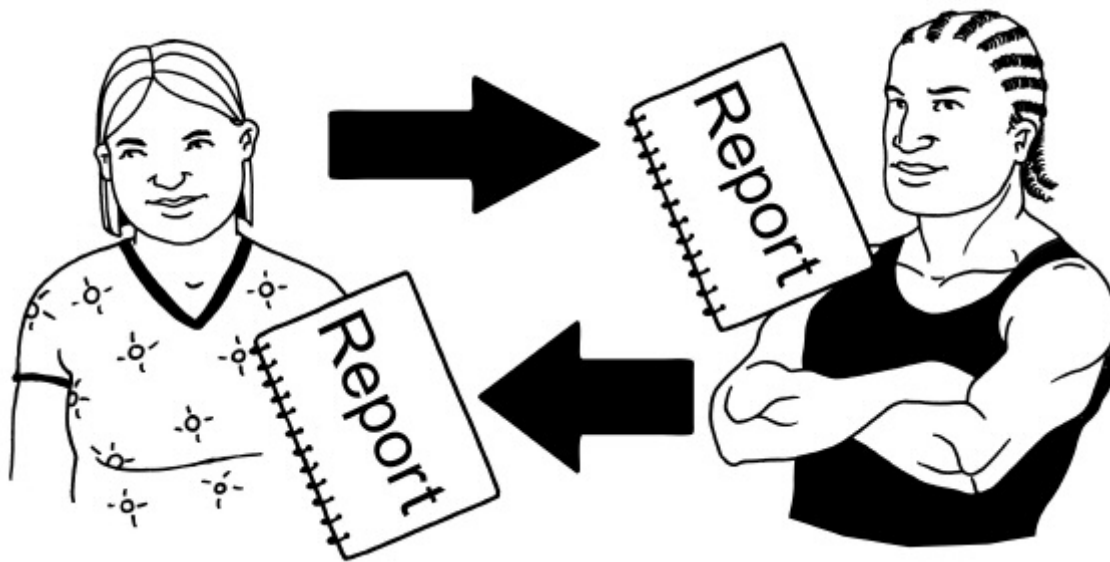

22. Nëse mami dhe babi mund të bien dakord tani për marrëveshjet për fëmijët, p.sh. ku do të banojnë dhe si do të shohin prindin me të cilin nuk banojnë, atëherë gjykatësi do të jetë në gjendje të lëshojë një Urdhër.

23. Në qoftë se ende nuk ka marrëveshje, atëherë hapi i radhës është që gjykata të dëgjojë gjithçka që mami dhe babi dhe nëpunësja CAFCASS duhet të thonë në mënyrë që gjykatësi të marrë vendimin përfundimtar.

Mami dhe babi duhet që të ndihmojë avokatin e vet të shprehë qartë pikëpamjet tyre, në një Deklaratë para gjykatësit. Kjo është mundësia juaj për të treguar ato që dëshironi që gjykatësi t'i dijë. Deklarata do të përshkruajë ato që kanë ndodhur në të kaluarën si dhe ato që dëshironi të ndodhin në të ardhmen. Gjithçka që thoni në deklaratë duhet të jetë e vërtetë.

24. Kur secila deklaratë plotësohet, ajo i dërgohet gjykatës si dhe avokatit të prindit tjetër. Në këtë mënyrë mami dhe babi (edhe gjykatësi) kanë mundësi të shohin çfarë po thotë prindi tjetër. Nuk ka sekrete!

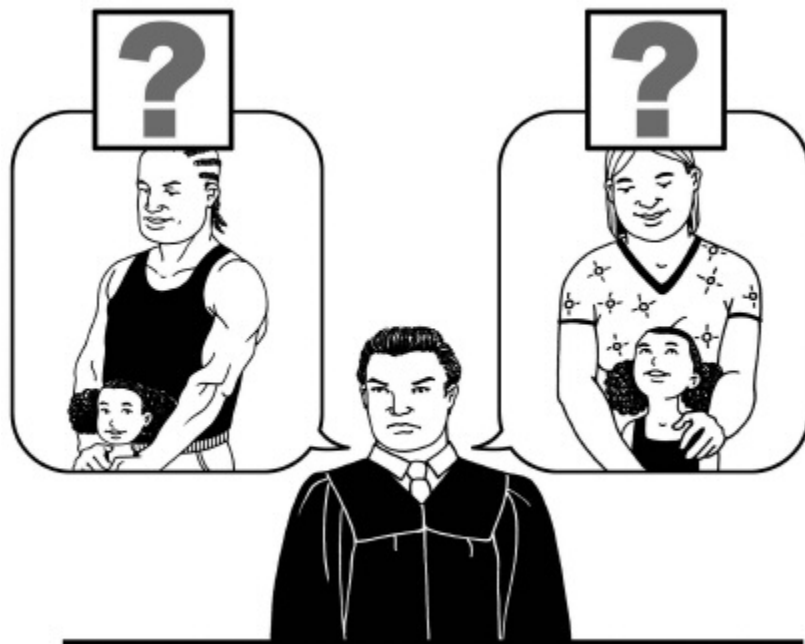

25. Një datë do të vendoset që një gjykatës të dëgjojë çfarë duan të thonë mami dhe babi. Dita mund të zgjatet ngaqë gjykatësi dëgjon mamin dhe babin, nëpunësen CAFCASS si dhe të tjerë që mami ose babi mendon se mund ta ndihmojnë t'i paraqesë gjykatësit ato gjëra që duan të dëgjojnë.

26. Këta persona të tjerë quhen dëshmitarë. Përdorni dëshmitarë vetëm nëse ata do t'ju ndihmojnë dhe mund të thonë gjëra që nuk i thoni dot vetë. Mund të kërkonit ndihmë nga një avokat gjyqi për të siguruar që gjykatësi dëgjon gjithçka që dëshironi të thoni.

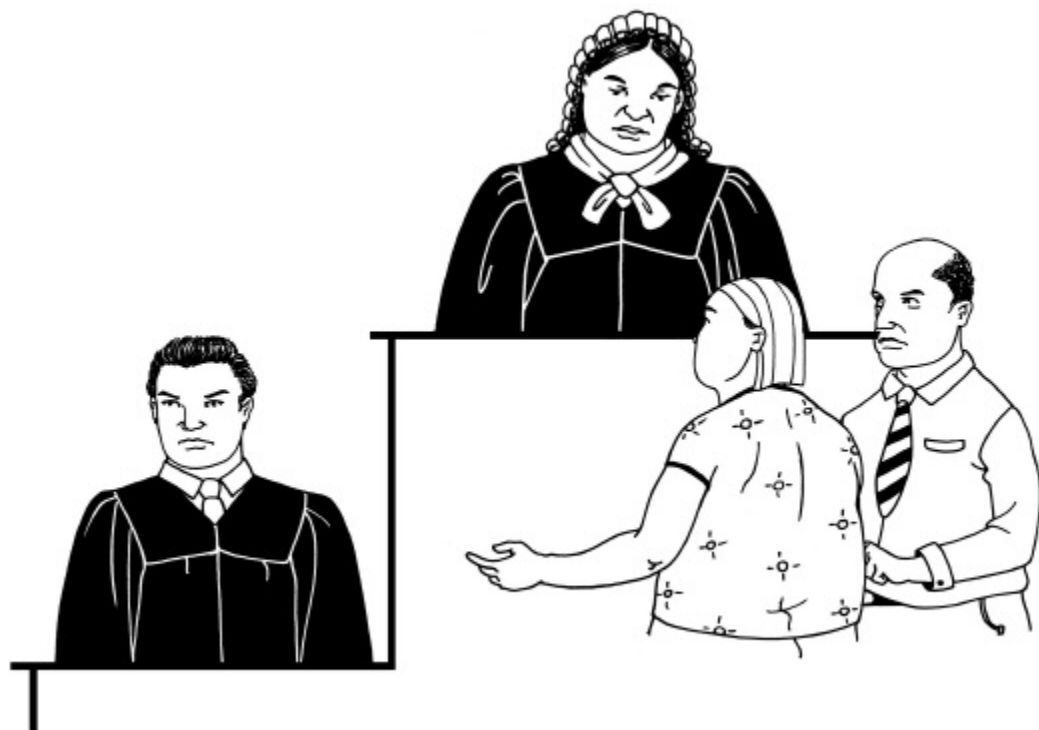
27. Kur gjykatësi ka dëgjuar të gjitha dëshmitë, do të marrë një vendim. Gjykatësi merr një vendim gjyqësor dhe ka të ngjarë se do të lëshojë një urdhër.

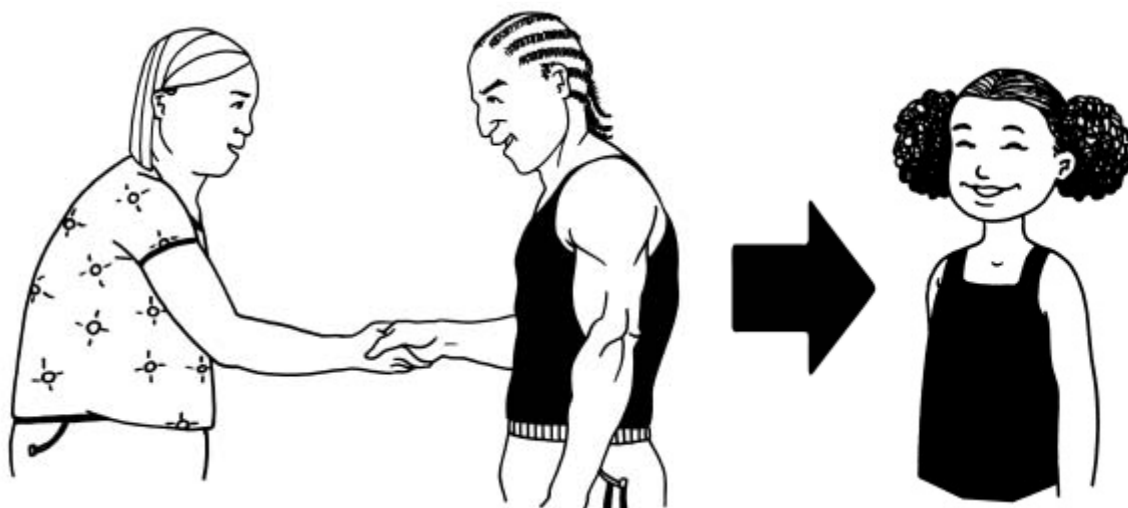
28. Gjykatësi mund ta hedhë vendimin gjyqësor në shkrim, në mënyrë që prindërit ta lexojnë më vonë me ndihmën e avokatëve dhe mbështetësve.

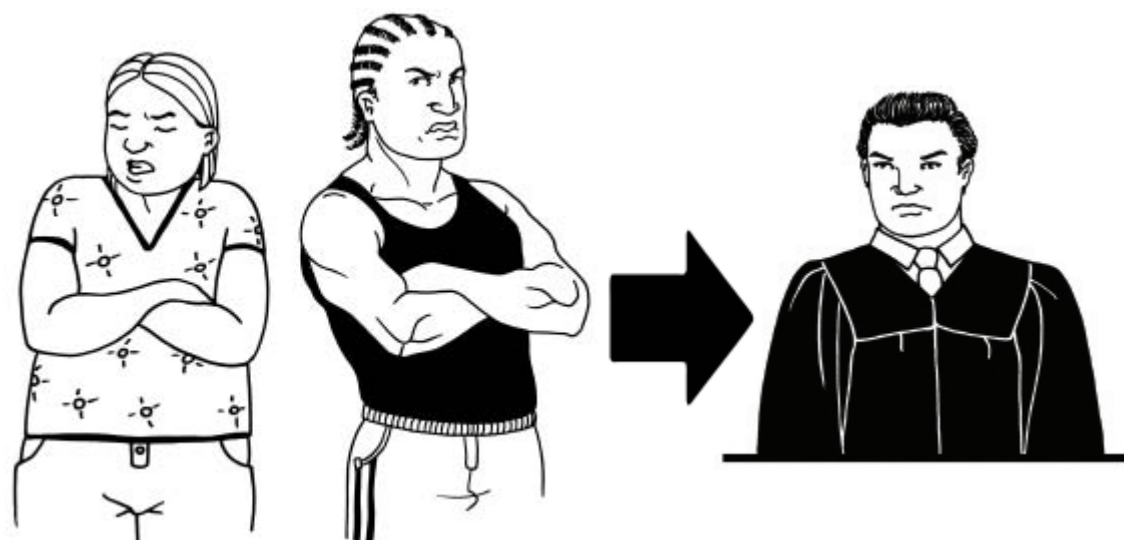
29. Urdhri do të japë përgjigjen e gjykatësit për problemin që kishin mami dhe babi për të vendosur të mirën e fëmijëve. Urdhrit duhet t'i bindet. Duhet të bëni atë që thotë.

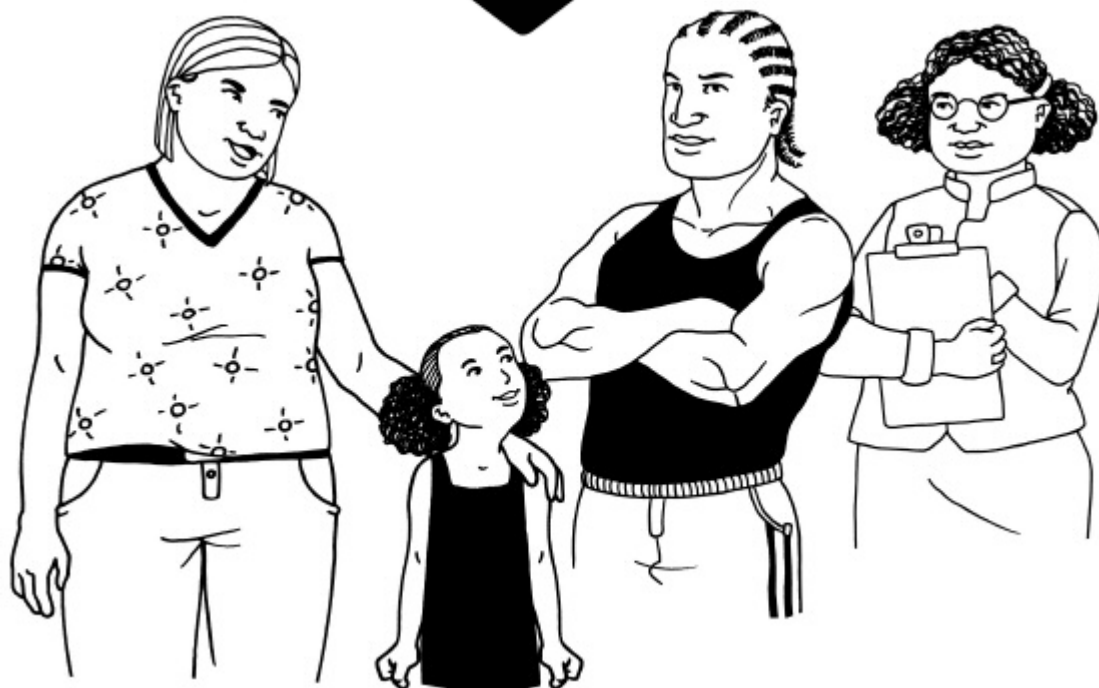
30. Në rast se avokati juaj mendon që gjykatësi ka marrë një vendim të gabuar ngaqë ligji nuk është përdorur siç duhet, atëherë mund t'ju këshillojë të apeloni kundër vendimit. Shumë, shumë pak çështje apelohehen. Nuk ndodh shpesh që gjykatësi merr një vendim të gabuar. Mund të mos ju pëlqejë vendimi i gjykatësit por kjo nuk e bën vendimin të gabuar.

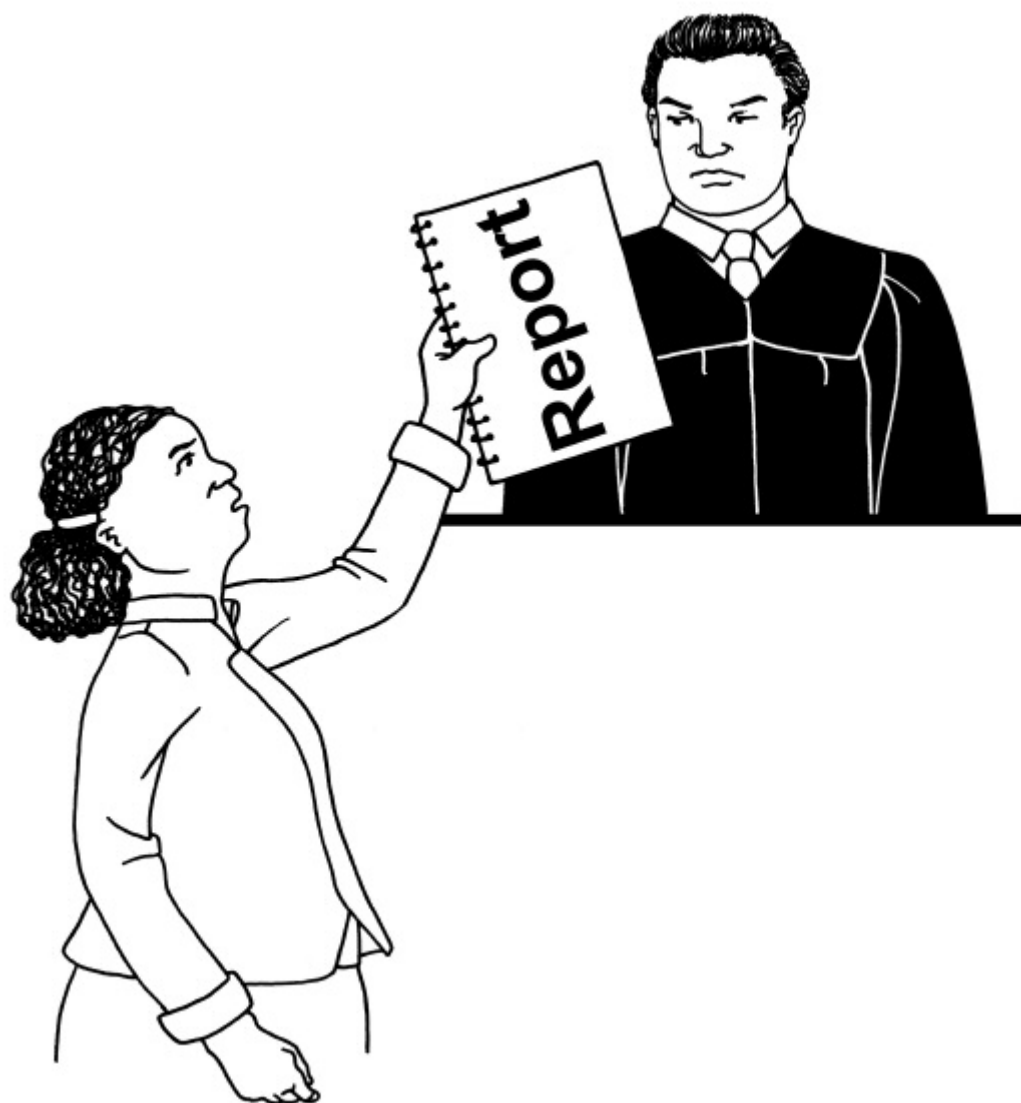
31. Tani i përket mamit dhe babit të zbatojnë marrëveshjet me sukses. Në qoftë se punojnë mirë atëherë të gjithë mbeten të kënaqur, e sidomos fëmijët.

32. Në qoftë se nuk punojnë mirë atëherë mami ose babi mund ta sjellë çështjen prapë në gjyq për ndihmë shtesë.

33. Gjykatësi nuk do që prindërit të detyrohen të kthehen vazhdimisht në gjyq, por mund të vendosë që do të ishte mirë që familja të shqyrtohej pas disa javësh ose muajsh për të parë nëse gjithçka po punon mirë.

34. Në rast se ndodh kështu, çështja do të rishikohet në gjyq dhe nëpunësja CAFCASS mund të shkruajë një relacion tjetër të shkurtër duke i treguar gjykatësit se çfarë ka ndodhur. Gjykatësi do të jetë zakonisht i njëjti person që ka marrë vendimin.

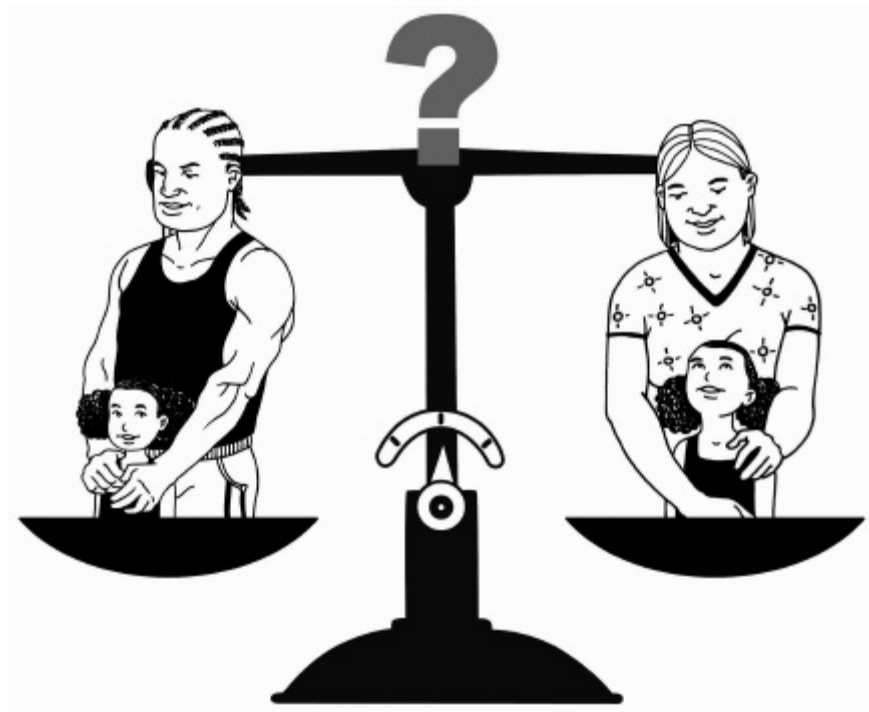

35. Cilat janë gjërat që ndihmojnë gjykatësin të marrë vendimin? Ka disa pyetje që gjykatësi duhet të bëjë dhe t'i mendojë mirë kur merr vendimin.

- Gjykatësi duhet të bëjë gjithmonë atë që është për të mirën e fëmijëve.

- Gjykatësi duhet të mendojë për ato që fëmijët po thonë se duan - por kjo varet gjithmonë tek mosha e fëmijëve dhe se sa gjëra kuptojnë. Gjykatësi dëgjon për këtë prej nëpunëses CAFCASS. Gjykatësi nuk i takon fëmijët.

- Gjykatësi duhet të mendojë për nevojat e fëmijëve - për përkujdesjen që u nevojitet, arsimin që u nevojitet si dhe nevojat e tyre emocionale.

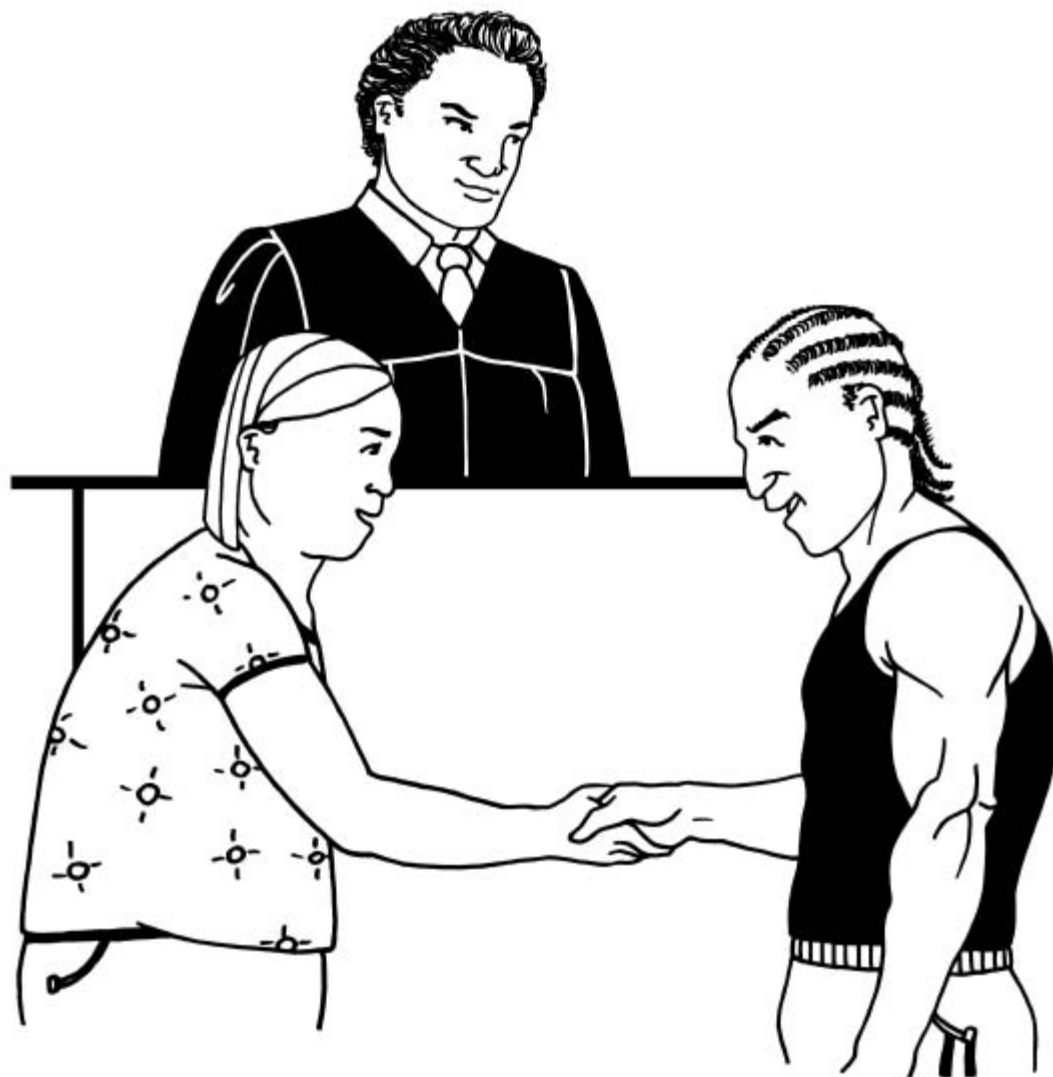
- Gjykatësi duhet të marrë parasysh çfarëdo efekti të një ndryshimi tek fëmijët - ndryshimi mund të jetë i vështirë sidomos kur fëmijët janë të mërzhitur ngaqë mami dhe babi janë ndarë.

- Gjykatësi duhet ta pyesë veten se sa i aftë është secili prind të kujdeset për fëmijët.

- Gjykatësi duhet të vendosë nëse fëmijët kanë pësuar dëme dhe se kush mund të ketë qenë shkaktar.

- Gjykatësi duhet të mendojë për çdo gjë tjetër që ka thënë nëpunësja CAFCASS ose prindërit.

36. Shumë prindër janë në gjendje të arrijnë në një marrëveshje madje edhe në fazën e fundit në gjyq, dhe kështu nuk është e nevojshme që gjykatësi të marrë një vendim. Kjo është ajo që dëshiron dhe gjykatësi. Gjykatësi nuk dëshiron të ndërhyjë në jetët e njerëzve nëse ata mund të bëjnë marrëveshje vetë.

37. Gjithmonë në fund të ditës në gjyq, bisedoni me avokatin tuaj që të kuptoni çfarë ka ndodhur dhe arsyet përse. Sigurohuni që kuptoni se cilat janë marrëveshjet për përkujdesjen e fëmijëve. Cilat janë përgjegjësitë e mamit? Po ato të babit? A i dini hollësitë se kur do të jenë fëmijët me mamin dhe kur me babin?

Mundohuni t'i bindeni planit në mënyrë që të gjithë të dinë se çfarë po ndodh. Fëmijët janë shumë më të kënaqur kur dinë se çfarë po ndodh. Mos i harroni ato ditët e veçanta siç janë ditëlindjet dhe krishtlindjet. Mos ua prishni ditët fëmijëve nëpërmjet grindjeve për marrëveshjet - rregullojini që tani.

38. Pastaj varet nga mami dhe babi t'i zbatojnë marrëveshjet siç duhet. Mos harroni që ka njerëz të cilët mund t'ju ndihmojnë nëse punët ecin ters në të ardhmen.

39. Keni gjithmonë mundësi ta përdorni gjyqin përsëri nëse kjo është mënyra më e mirë për të zgjidhur problemin. Kërkoni ndihmë nga avokati juaj.

40. Mos harroni që ndërsa fëmijët rriten ata do të kenë idetë e veta se çfarë duan të bëjnë në shkollë ose me shokët e tyre. Mund të kenë aktivitete që duan të bëjnë në shkollë ose me shokë. Ndoshta do të anëtarësohen në klube (shoqata) dhe të kenë gjëra për të bërë në fundjavë.

Mami dhe babi mund t'i ndihmojnë me këto dhe mund të shijojnë bashkë me fëmijët kënaqësinë e këtyre aktiviteteve. Por kjo mund të nënkuptojë medoemos ndryshimin e marrëveshjeve për fëmijët.

41. Disaherë fëmijët nuk duan të shkojnë të shohin prindin me të cilin nuk banojnë. Në qoftë se fëmija rri me ju, duhet ta ndihmoni të shkojë të shohë prindin tjetër. Ndoshta duhet të kuptoni përse po thotë që nuk ka dëshirë të shkojë. Mundohuni të bisedoni me prindin tjetër për këtë. Mos u nxitoni të ktheheni në gjyq.

Përgjegjësia prindërore

Përgjegjësia prindërore

42. Kur një grua bëhet me fëmijë, ajo si mami mban përgjegjësi për fëmijën dhe duhet të marrë vendime për fëmijën. Ajo mban atë që quhet përgjegjësi prindërore për fëmijën. Ajo e ka përgjithmonë sepse është mami.

Në qoftë se babi është i martuar me mamin kur fëmija lind, ose ata martohen më vonë, atëherë babi mban përgjegjësi prindërore bashkë me mamin. Nëse nuk janë të martuar por foshnja ka lindur pas muajit Dhjetor 2003 dhe babi figuron në çertifikatën e lindjes, atëherë ai mban përgjegjësi prindërore porsì mami.

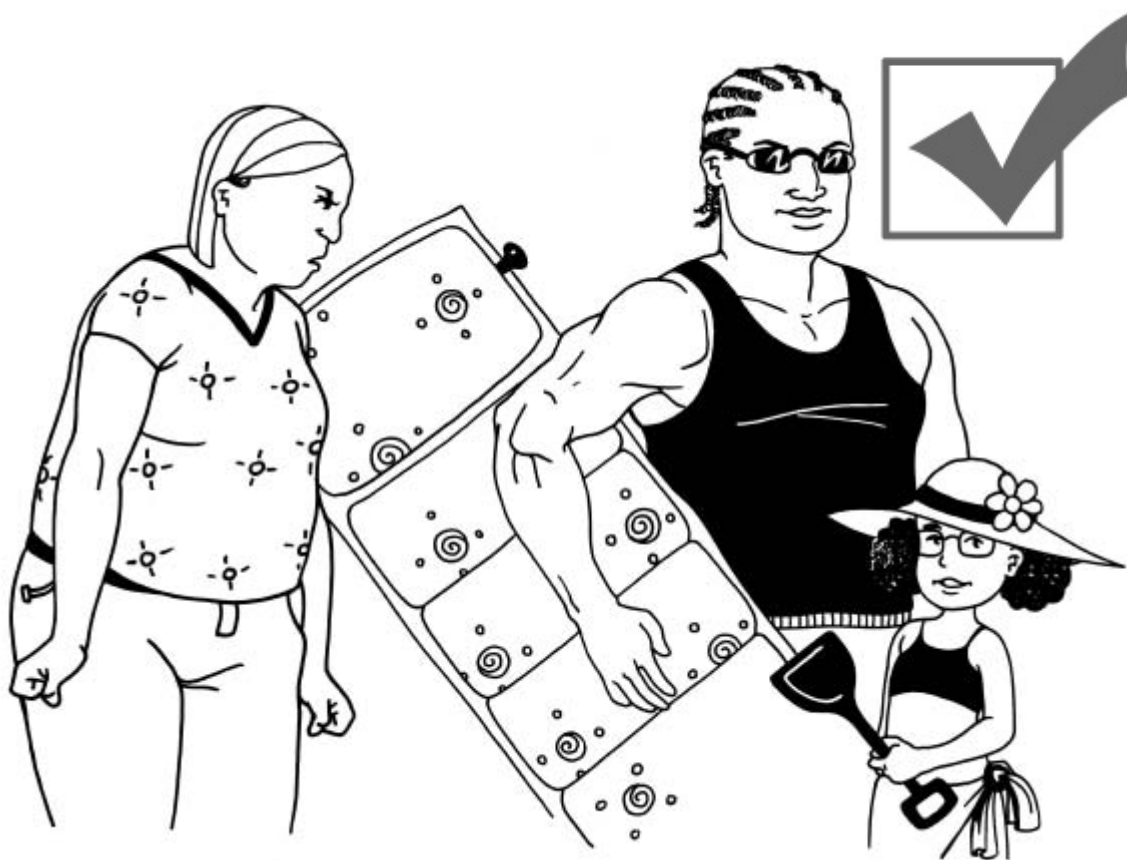
Përgjegjësia prindërore

Mami dhe babi mund të bien dakord të ndajnë përgjegjësinë prindërore me anë të një Marrëveshjeje për Përgjegjësinë Prindërore, nëpërmjet gjykatës. Për më tepër një gjykatë mund të lëshojë një Urdhër Përgjegjësie Prindërore për babin nëse mami dhe babi nuk mund të bien dakord për këtë.

Është shumë e rëndësishme që një babi i cili është ndarë nga mami të sigurohet se ka përgjegjësi prindërore për fëmijën. Kjo do të thotë që mund të marrë kopje të raporteve shkollore dhe të përfshihet në vendime të tjera për gjëra si shëndetësia dhe arsimi. Avokati i babit mund ta ndihmojë me gjithë këto çështje.

43. Një gjykatë mund të lëshojë edhe një Urdhër kundër Hapave të Ndaluar. Kjo do të ndalojë mamin ose babin të bëjë diçka si p.sh. të ndryshojë mbiemrin e fëmijës pa lejë nga prindi tjetër. Urdhri gjithashtu mund të ndalojë mamin ose babin ta çonte fëmijën jashtë shtetit pa lejë nga prindi tjetër. Këto urdhra lëshohen për të parandaluar diçka të caktuar.

44. Dhe së fundi, gjykata mund të lëshojë një urdhër për të lejuar diçka të ndodhë. Kjo quhet një Urdhër për një Çështje Specifike. Ky mund të lëshohet në mënyrë që babi ta çojë fëmijën në pushime në rast se mami nuk e do këtë. Urdhri nuk do të lëshohet në çdo rast. Gjykatësi duhet të sigurohet që ajo që mami ose babi dëshiron të bëjë është për të mirën e fëmijës.

Gjykata e ka për qëllim të ndihmojë mamin dhe babin të marrin vendimet më të mira për fëmijën kur nuk mund të marrin vesh gjithmonë ngaqë janë ndarë.

Words to Pictures

CHANGE (NDRYSHIM)

Nga Fjalët në Figura

Realizuar nga:

CHANGE

tel: 0113 243 0202

minicom: 0113 243 2225

Ilustrimet © CHANGE 2006

Kjo broshurë u hartua nga:

David Hawkins, avokat në gjyq

tel: 0114 275 1223

Kostot e shtypjes së këtij libri i
ka paguar Wake Smith